

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

2 Sunt post facta mali nonnunqua[m] corripiendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

neque fide ab heretico, fide a laico manistrata fuerit, dummodo manu catholica fides accipiat, non carebit effectu. Alia vero sacramenta, ut sacri corpora, & laganum Domini, excommunicatio, vel reconciliatio, si ab heretico, vel catholico non sacerdote missa fuerint, vel nullam, vel lethalem habebunt effectum. Vnde & ab omniis fidibus nullatenus sunt recipienda.

C. XL. q. In extremo positus etiam ab heretico pœnitentiam accipere voleat.

Hinc Augustinus scribens lib. de baptismo contra Donatistas, c. 2.

Sicut quoniam forte coegerit extrema necessitas, ubi catholicum, per quem accipiat, non invenietur, & in anno pacem catholica custodita, per aliquid extra unitatem catholicam possum accepit, quod erat in ipsa catholicitate percepturum, si statim etiam de hac vita migreret, non cum nisi catholicum depudaret. Si autem fuerit corporali morte liberatus, cum se catholica congregationem etiam corporali presentia reddiderit, unde nuncquam corde discesserat, non solum non improbusus quod fecit, sed etiam se curiosime, verissimeque laudans: quia presentem Deum creditit, cordi suo, ubi inmatrem servabat, & sine sancti baptismi sacramento (quod ubique invenit, non hominum, sed Dei esse cognovit) noluit ex hac vita migrare. Si quis autem, proposito in ipsa catholicam accipere, aliqua & mentis precipitate elegerit in chismate baptizati, etiam si postea inveniret catholicam ecclesiam, certum est ibi professe sacramentum, quod alibi accipi quidem potest, professe autem non potest, perversus. & iniquus est, & tunc pemiculos, quoniam scientius.

C. XLI. q. Postea j. In originali legitur, (etiam si postea veniret catholicam cogitat, quia ceterus est ibi professe sacramentum, quod alibi accipi quidem potest, professe autem non potest) perversus, & iniquus est. Sed ob glossam non est emendatum.

C. XLII. q. Per annum penitent, qui de manu hereticis neferi prohibit communionem accipiet.

Item Iulius Papa d.

Sicut quis dederit, aut accepit communione de manu hereticorum, & nescit, quod catholica ecclesia contradicit, potes intelligens annum integrum peniteat. Si autem sit, & neglexitur, & postea penitentiam egerit, deinceps annos peniteat. Alii judicant septem, & quidam humani, ut quinque annos peniteat. Si quis permisit huiusmodi Missam suam celebrare in ecclesia catholica, & nescit, quadragesima dies peniteat: si pro reverentia ejus, annum integrum peniteat: si pro damnatione ecclesie catholice, & confuetudinis Romanorum, propter ab ecclesia, sicut hereticis, nisi habeat penitentiam, si habuerit, decem annos peniteat. Si recesserit ab ecclesia catholica in congregacionem hereticorum, & alias perfuerit, & postea penitentiam egerit, duodecim annos peniteat, tres i extra ecclesiam, septem inter audiencias, & duos adhuc extra communionem. De his in canone dicitur, ut duodecimo anno communionem si nobiliter percipiat.

q. Tres extra] Apud Burchardum & Iuvenem legitur, quae per extra ecclesiam, sed inter audiencias, &c.

q. Duodecimo] Burchardus & Ivo hanc, decimo.

C. XLIII. q. Tertius est mortem arripere, quam de manu hereticis communionem accipere.

Item Gregorius Papa, lib. 3. dialog. cap. 31.

C. XLIV. q. Optime f Ermengildus Rex juvenis terrenum regnum despiciere, & fortis desiderio coeleste quartens,

in cilicis vinculatis jacens omnipotenti Deo ad se confirmandum a prece effundere, tantoque sublimius gloriam transuentis mundi despiciere, quanto & religatus agnoverat nil fuisse, quod potuerit auferri. Superveniente b. autem Paschalis festivitas die, intempesta noctis silentio ad eum perfidus pater Atrianum Episcopum misit, ut de eius manu sacrilega consecrationis communionem perciperet, atque per hoc ad patris gratiam redire meretur. Sed vir Deo deditus, Atriano Episcopo venienti exprobavit, ut debuit, eisque a se perfidiam dignis increpationibus repulit: quia etiæ exterius jacebat ligatus, apud se tamen in magnō mentis culmine stabat securus. Ad se itaque reverso Episcopo Atrianus infremuit, statimque suos apparatores misit, qui constantissimum confessorum Dei illic, ubi jacebat, occiderent. Quod & factum est.

CVIESTIO II.

Q uod autem post mortem nullius excommunicari valent, vel absolvit, ex verbis Evangelii monstratur, quibus dicitur, c. [Quodcumque ligaveris super terram, &c.] dum per terram, inquit, non sub terra: offendens, quod viventes pro veritate suorum meritorum solvere possumus, vel ligare: de mortuis autem sententiam ferre non possumus.

C. I. q. Non possunt ab ecclesia absolvi post mortem, qui in hac vita ab ea noluerunt absolveri.

Unde Leo Papa scribens Rustico Narbonensis Episcopam, epist. 90. cap. 7. alepist. 92. c. 6.

D e communione privatis, & ita defunctis. J Verba haec in codice canonum sunt titulus vigescimi decreta Leonis primi, & ea Burchard, non habet. Reliqua vero sunt ipsius Leonis verba,

C. II. q. Ecclesia viventes potest ligare vel solvere, non mortuos.

Item Gelasius Papa in communitario, Fausto magistro, sumptuoso legationis officio apud Constantinopolium.

Egatur e quo est religio Christiana, vel certe de tur exemplum in ecclesia Dei à quibuslibet Pontificibus, ab ipsis Apostolis, ab ipso denique Salvatore veniam, nisi se corrigentibus, fuisse concessam. Audiuimus enim s sub isto celo nec legitur omnino, nec dicitur, quod eorum vox de promittit: date veniam nobis, dum tamen nos in errore diemus. Id quoque patiter ostendunt, qui nobis canones nituntur opponere, quibus hoc canonibus, quibus regulis, qua lectio, quove documento, sive a majoribus nostris, sive ab ipsis Apostolis (quos potiores merito fluisse non dubium est) seu ab ipso Domino Salvatore, qui iudicatur creditur vivos & mortuos, sive factum est unquam, vel faciendum esse mandatur? Mortuos fuscitasse Christum legimus: in errore mortuos absolvisse non legimus. Et qui certe hoc faciendi solus habuit potestatem, beato Petro & principaliiter mandat Apostolo, [Quod ligaveris super terram, ligata erunt & in celis: & quod solveris super terram, erunt solute & in celis.] Super terram, inquit. Nam in hac legatione defunctum nulquam dixit absolviri.

q. In communitario, se quo sumptum est caput hoc, an re narratur, senatores Constantinopolitanis petiti a Gelafo, ut

a. al. confortandum. b. 1. q. 1. superveniente. c. Matth. 16.

d. Burchard, lib. 11. cap. 52. Ivo part. 14. cap. 60. Pannor. lib. 8. c. 6. vide infrae. c. 32. 11. q. 3. c. 37. e. Polyc. 1.7. tit. 1. f. al. auctor.

g. Matth. 16.

fibi licet communucare cum Achatio ab Apostolica sede excommunicato, hancq; sibi veniam concedi populiſſe. Quorum absurdam petitionem reiectis Gelasius, has que in hoc capite continentur ipsi Eustio, quem Constantipolim mittebat, in commonitorio sua gesit.

C. III. q Non oportet ab eorum elemosynis post mortem abſtimere, quibus in vita communicare non defitimus.

Item Urbanus Secundus Gutinudo Epif.

Sane a quod super Richardo filio Borelli vestra fraternalis se egisse innouit pro zelo Dei, & animarum charitate, laudamus. Sed non adeo timendum, non adeo est vobis ab eius elemosynis abſtinendum. Inter ceteros quippe nostra fidei Patres beatus Leo b Papa Doctor egregius, [Quibus vivis, inquit, non communicavimus, nec mortuis communicare debemus.] Conſtat ergo, quoniam quibus vivis (ut ex oposito loquamur,) communicavimus, mortuis quoq; communicate posſimus. Nos plane inter duo oppugnania pofiti, inter impios videlicet & schismaticos, schismaticis ullo modo communicare non posſimus, aut licet: peccatoribus vero, & prædoniis dispensative propter ea communica-mus, quia & ecclesiam haec tenus sustentaverunt, & se fidèles in posterum pollicentur. Alioquin oportet nos de hujus mundi partibus exire. Sub qua etiam sponsio-ne nos eis nuper in beati Petri nativitate abſolutione induſimus. Quia ergo prædictus vir neq; nominativè excommunicatus, neq; communicans e cum excommuni-catis ex nomine exiit, sed in Domini sui fide atque servitio permanit, licet nobis dispensative, id est, quamdiu eos patimur, ejus elemosynis communicate, & defuncti animam Christianam religionis modis omnibus adjuvare.

C. IV. q De eodem.

Item Gelasius Papa universi Epif. per Dardaniam, sive per Illyricum confitit.

Nec a quicquam omnino vobis perfidat Achatio prævaricationis sua crimen fuisse laxatum: quia, qui postquam in collegiū recidens prævaricatus meruit ab Apostolica communione excludi, in hac eadem persiſtens damnatione defunctus est, abſolutionem, quam fu- perites, nec quaslibet omnino, nec meruit, mortuus jam non potest impetrare. Siquidem ipſis Apostoli Christi voce delegatum est: [Quia ē ligaveritis super terram, &c.] Ceterum jam de eo, qui in divino est iudicio constitutus, nobis fas non est aliud decernere prater id, in quo eum dies supremus invenit. Atque ideo, nisi ejus nomine re-fatu, ceterisque confortibus hujus erroris, cum nullo proflus eorum participare debetis mensa Dominica pu-tatatem, quam maiores nostri semper ab heretica ma-gnopere ferivaverunt pollutione discretam.

q Epif. ex qua hoc caput acceptum est, extat inter alia scri-pta Gelasii in vetusto codice Vaticano: in quo etiam multe aliorum Pontificum epif. habentur.

C. V. q Invergibili damnationis sententia rela-

ta non potest.

Item Leo Papa epif. 13. ad Pacheriam Au-

gustum.

Damnationis sententiam quicunque meretur recipere, si in suo sensu voluerit permanere, nullus relaxare poterit.

q Verba Leonis de Eurychæ agenti, sunt haec.] Qui dum vi-derit insipientia sua sensum catholicis auribus displice-re, revocare se a sua opinione debuerat, nec ita ecclesia præfules commovere, vel damnationis sententiam meretur: quam utique, si in sua sententia voluerit permanere, nullus poterit relaxare.

a Ivo part. 14. c. 68. b Sup. eadem, de commanione. c alii pro tempore. d 1. Corinthi. e Auf. 1.1. c. 30. Polyc. l. 7. t. 11. f Matth. 16.

2 pars. Hu autoritatibus probatur, quod viventes, non mortui solvere possumus, vel ligare. Verum hoc non de omni criminis intelligendum est. Sunt enim quadam crimina, de quibus etiam post mortem accusari potest quilibet, vel damnari, velut heresi.

C. VI. q Hæretici etiam post mortem sunt ex-communicandi.

Unde in prima actione quinta synodi legitur.

Sane et profertur a quibusdam, qui dicunt oportere post mortem hæreticos anathematizari, & sequi hoc doctrinam sanctorum Patrum, qui non solum viventes hæreticos condemnaverunt, sed et post mortem, utpro sua impietate mortuos: sicut eos qui iniuste condemnatis sunt, revocaverunt post mortem, & in sacris diptychis 2 scriperunt. Quod factum est & in Ioanne, & in Flaviano religiosa memoria Episcopis Constantinopolitanis. Item in actione nova. ¶ Augustinus b ait: [Si foris isti libri ita deliquit traditorum suum, sicut Dominus designavit Iudam, cagatur in eis nominatio & exprefſe vel Cæciliandum, vel ordinatores, eorundem librorum fuissi trahentes, & si non eos anathematizavero, ipse cum eis julceret tradiſſe.] ¶ infra in eadem actione. ¶ Quod modo recitata sunt, Augustinus sancte memoria consuluit, & convenienter statu tenuit, ab initio in ecclesia. Ipsum vero dogma iam incutiput a & condemnatum est: & eos, qui talli dogmati obnoxios sunt, anathematizari vult ecclesia traditio, licet etiam mortuos. Ideo sancta memoria Augustinus dixit: [Quod modo convinceretur Cæcilianus de his, que inferuntur ei, etiam post mortem eum anathematizo.] hoc supra in eadem actione. ¶ Multi a Episcopis congregantur & quadam de diversis causis ad ecclesiasticum statuum pertinentibus disponentes, statuerunt de Episcopis utructe, qui hæreticos suas facultates reliquerunt, & etiam post mortem anathematizari subjiciuntur. Sanctoro etiam & Augustini sancte memoria epifola dicentes, quod si qui in vita sua non recte sapuerint, licet non condemnari suffit adhuc viventes, ramen demonstrato peccato, isti etiam post mortem anathematizari subjiciuntur. Item infra. ¶ Si f. vera efficit, quia ab eius obiecta sunt Cæcilius, & nobis postea aliquando monstrari, ipsum jam mortuum anathematizatum.] hoc infra. ¶ Dicis licet mihi etiam hodie de mortuis judicare: quia iudicium non tantum de vivis, sed etiam de mortuis fieri potest.] & infra. ¶ Rambulus sancta memoria, Epif. factus Edeslenx civitatis, qui in secedentibus exempli, & Theodorus illum Mopsuestium etiam post mortem in ecclesia anathematizavit annos paucos Dioſcorum, qui fuit Papa ejusdem ecclesie, & post mortem anathematizavit, cum nec in sua peccata. Et hoc scimus omnes, qui degunt Romam: & maxime, qui in dignitatibus existunt: qui etiam eidem Dioſcoro communicatores permanerunt usque ad eam mortem. Item infra. ¶ Si ad tempora Theophilii sancta memoria, vel Lupertius aliquis recurrerit, etiam Origenem inventum post mortem anathematizatum. Quod etiam nunc in isto fecit & vestra sanctitas, & Vigilius religiosissimus Papa antiquioris Romae. Item infra. ¶ Sancta synodus dixit. Sufficiunt quidem, que dicta & prolatula sunt, ecclesiasticam traditionem demonstrare, quod oportet hæreticos & post mortem anathematizari. Item in eadem collatione altera. ¶ Sancta synodus dixit. Augustini sancta memoria, qui inter Africani

a Ivo part. 14. c. 68. Pam. l. 5. c. 115. & sequentibus. b In id de unitate ecclesie, cap. 3. c. al. eum iudicere. d In can. Afr. cap. 84. e. al. relinquent. f Aug. Epif. 10. ad Bonific. 10. contra Crescențium, liber 3. cap. 32. g. al. reflendunt. h al. Epif.

Episcopos splenduit, diversa epistola recitata sunt, si-
guientes, quod oportet hereticos & post mortem ana-
thematis. Talem autem ecclesiasticam traditionem
etiam Africani reverendissimi Episcopi servaverunt,
sed & Romana sancta ecclesia quosdam Episcopos &
post mortem anathematizavit, licet pro fide in vita
fimmo efflent accusati: & utrumque apud nos habita-
gerat significant.

^a Hoc caput sanguinem est ex variis locis quinta sym-
bolus, quodammodo ferè se habet in Coloniensi quatuor tomorum
editio.

^b [Sand.] In epistola Imperatoru Iustiniani, que ressortit in
pinacothecis, seu collatione ipsius quinta symbole, hic locus habet:
Honorum autem etiam illud disceptare, &c. Sed sententia
anodis diversa.

^c [Dipychis.] Sic emendatum est ex ipso concilio, cum
exegit. Dicitur. Dipyclo vero due rabuli erant, qua-
nus a terra veniens, altera mortuorum ea nomina continebat, que
in terra mortuorum: translato vocabulo ab ostreorum dipyclo,
convenit facit B. Ambrofus Hexam. l. b. c. De humi-
nus, vel in iure ipse de se fuerit confessus, quod nec sententia est
feriendus, nec ab eis communione abstinentium. Non ergo pro aliis
peccato tota familia excommunicanda.

^d [Nominalis.] Hac explanatio loci B. Pauli ad Corinthios
et huc, & supra n. q. 3. ad mensam. & evidenter. videtur accepta ex
verbis B. Augustini in libro so. homiliarum, hom. ultima, cap. 12.
supra 2. quasi i.e. multi.

tenentur, ex quo per sacramentum regenerationis ab originali pec-
cato fuerint emundati. Vnde per a. Ezechielern Dominus ait:
[Anima, que peccaverit, ipsa morietur: filius non portabit iniqui-
tatem patris, neque pater iniquitatem filii: justitia iusti super eum
erit, & impunitas impii erit super eum.] Quia inquit utram peccata
parentes commiserunt, ex quo filius personaliter ab eis separatus
fuerit, ei non imputantur ad patrem. Vnde peccato Adæ ideo omnes
posteriori tenori dicuntur, quia nondum aliquis ex illo materia-
liter fuerat profeminatus. Quia vero apud Deum non sententia
sacerdotum: sed vita eorum queritur, pater, quod non est notandum
sententia, quoniam peccata macula non inficit. Hinc b. Paulus Cor-
inthio scribenet ait: [Si quis frater nominatur fornicator, aut avar-
us, aut idolis serviens, cum huic modi nec ciborum sumere debet.] Ex
quibus verbis datur intelligi, quod nisi primum aliquis nominatus
est fuerit de criminis, id est, vel coram iudice accusatus & con-
vidus, vel in iure ipse de se fuerit confessus, quod nec sententia est
feriendus, nec ab eis communione abstinentium. Non ergo pro aliis
peccato tota familia excommunicanda.

^e [Constitutio.] Secundum emendatum ex ipso symbole, an-
no regni, & statutum teneri.

^f [Inculpatum.] In glossa interlineari duorum veteris.
Glossa codicis halensis, id est, valde culpatum.

^g [Diocorum.] In antiquis Pontificibus in vita Bonifaci
boni leguntur. His (sicut Bonifaciu) cum Dioce-
mudatus est, sub contentione: Diocorus in Basilica
Constantiana, Bonifacius vero in Basilica Iulii. Fuit
ipsius delictio in clero & senatu dies viginti octo, donec
ad diocorū Diocorus v. Idus Octobris. Ipsius diebus
boni celo duxus cum grandi amaritudine coacta
prosperitate anathematis chirographo damnavit
Diocorus, & reconciliavit clerum: quem chirogra-
phum in ecclesiæ archivio reclusit.

QUÆSTIO III.

^h Vnde autem pro peccato aliquo tota familia excom-
municanda sit, multorum exempli probatur. Pro-
prie tamquam a Sudamitarum parvulus eorum, qui
fugiti statu paterna flagitia, neficiant, certi igne sunt con-
sumpti, & item pro peccato Amalechitarum non solum par-
vulus, sed etiam bruta animalia usque ad minigentes ad parie-
tum ipsorum a Domino deleri. Item c. Dathan & Abiron au-
tem blasphemaverunt contra Moysen & Aaron: nec tantum
ipsi sed omnes substantia eorum cum ipsis descendunt ad inferos.
In novo Testamento nonnullum peccatum exentiendum gravem
peccatum defuisse legitur, quia etiam illi involuti, qui peccati con-
sumptum non habebant. Se ergo tam severissime pro peccati pa-
reciam remittentem parvuli puniri, non dubium est, quin pro pecca-
ti remissione sententia excommunicationis parviter ferris valeant.
ⁱ Ituria refenduntur. Pro peccatis parentum parvulus corpora-
lia pagulis, ex verbis Evangelii apparet, uti discipuli de eaco-
nius Christus interpellat discutitur: [Rabbi d. qui peccavit, hic
aut pater eius, ut ecce nasceretur?] In quibus etiam illud
explicatur, quod Dominus ait ad Moysem: [Ego sum Deus zelo-
tuus tuorum peccata Patrium in filios usque in tertium & quartum
generacionem.] Spiritualiter autem peccata parentum parvuli non

^a Ezechiel. 18. ^b 2. Corinth. 3. mutatis aliquantulum verbis.
^c Iacob. 14. c. 4.4. Psalm. 13. v. 126. ^d al. quippe. ^e Matth. 18.
^f Ezech. 18. ^g Rom. 3.